

N:o 234.

Af herr **N. Broander**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af brännvin.

I skrifvelse den 12 maj 1902, som delvis utgör anledningen till Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 79 med förslag till förordning angående försäljning af brännvin, anhöll Riksdagen bland annat, det täcktes Kungl. Maj:t låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser, hvarigenom en med billighet och rättvisa öfverensstämmande fördelning af brännvinsförsäljningsavgifterna skulle kunna åvägbringas.

I Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag till förordning angående försäljning af brännvin återfinnas bestämmelserna angående brännvinsmedlens fördelning i förslaget 25 §, som är af följande lydelse:

§ 25.

De afgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt § 21 skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

För stad, som ej deltagar i landsting:

sju tiondedelar, dock ej mer än hvad i den vid denna förordning bifogade bilaga angifves såsom högsta andel för hvarje stad, tillfalla staden; återstoden insättes i statskontoret;

för stad, som deltagar i landsting:

fem tiondedelar, dock ej mer än hvad i nämnda bilaga angifves såsom högsta andel för hvarje stad, tillfalla staden;
återstoden insättes i statskontoret;

för landsbygdskommunerna:

hela beloppet insättes i statskontoret.
Af de andelar, hvilka sålunda ingå till statskontoret, skall statskontoret utdela:

till landstingen:

fyra tiondedelar och

till hushållningssällskapen:

tre tiondedelar,
dock att dessas andelar sammanlagdt må utgöra, landstingens högst två millioner kronor och hushållningssällskapens högst en million fem hundra tusen kronor.

Till grund för fördelningen mellan hushållningssällskapen skall läggas deras områdens folkmängd. Till grund för fördelningen mellan landstingen skall läggas landstingsområdenas folkmängd med iakttagande att folkmängden för hvarje landstingsområde, inom hvilket ligger stad, som ej deltagar i landsting, minskas med samma stads folkmängd.

Återstående medel fördelas af statskontoret efter folkmängden mellan landsbygdskommunerna och de städer, där rättighet enligt § 11 icke blifvit upplåten.

Utan att ingå i någon pröfning af förslaget hvad beträffar dels dessa medels fördelning mellan städerna, landsbygdskommunerna, landstingen och hushållningssällskapen, dels grunden för fördelningen mellan de olika städerna, landsbygdskommunerna och landstingen, anse vi oss böra föreslå en ändrad grund för fördelningen af de brännvinsmedel, som enligt Kungl. Maj:ts förslag från statskontoret skola till hushållningssällskapen utdelas.

Såsom fördelningsgrund härför har Kungl. Maj:t föreslagit de olika hushållningssällskapens områdens folkmängd. Denna fördelningsgrund, äfven om den af bekvämlighetsskäl och i viss mån äfven af lämplighets-skäl ej kan helt och hållet öfvergifvas, bör, då det gäller hushållnings-

sällskapen, något modifieras. Detta af det skäl, att hushållningssällskapens utgifter ej stå i samma sammanhang med folkmängden, som fallet är med städerna, landsbygdskommunerna och landstingen.

För hushållningssällskapen ha brännvinsmedlen en helt annan betydelse än för de senare. Under det att brännvinsmedlen för dessa utgöra en jämförelsevis liten del af de medel, som de förfoga öfver, och de dessutom för bestridande af sina utgifter äga beskattningsrätt, utgöra åter för hushållningssällskapen brännvinsmedlen den hufvudsakliga inkomsten. Under det att stads- och landskommunernas sammanlagda inkomster enligt 1902 års statistik uppgå till kronor 102,409,456, och brännvinsmedlen härmed bidraga med kronor 8,153,720 samt landstingens sammanlagda inkomster uppgå till kronor 6,074,774, hvaraf brännvinsmedel kronor 2,049,287, uppgå hushållningssällskapens sammanlagda inkomster till kronor 2,439,075, hvar till brännvinsmedlen bidraga med icke mindre än kronor 1,478,436. Brännvinsmedlen sålunda utgörande respektive 7,96 proc., 33,40 proc. och 66,15 proc. af samtliga inkomsterna. Då på grund häraf de olika hushållningssällskapens förmåga att fylla sin makt-påliggande uppgift att främja särskildt jordbruket och dess binäringar i allra högsta grad är beroende på, huru mycket de uppbära af brännvinsmedel, är det uppenbarligen af allra största betydelse, att, då fördelningsgrunden för dessa medel skall bestämmas, denna göres så rättvis som möjligt, på det att hushållningssällskapen må komma i tillfälle att i möjligaste lika grad kunna fylla sitt ändamål.

För hvarje hushållningssällskap gifves det vissa utgifter, som äro oundgängligen nödvändiga, såsom förvaltningskostnader, aflöning åt konsulenter, anslag, hvilkas anvisande utgör villkor för erhållande af statsbidrag, äfvensom bidrag till åtskilliga för samtliga hushållningssällskap gemensamma ändamål. Äfven om dessa utgifter för olika hushållningssällskap växla till storleken, beroende på områdenas storlek och andra förhållanden, gifves det en gräns, som dessa utgifter icke kunna understiga, såvida hushållningssällskapet på ett något så när tillfredsställande sätt skall kunna motsvara sitt ändamål.

Hvarje hushållningssällskap borde af denna anledning oberoende af folkmängden eller någon annan omständighet af brännvinsmedlen tillförsäkras en viss minimiandel, och endast hvad som därutöfver återstår borde efter lämplig och rättvis fördelningsgrund fördelas mellan de olika hushållningssällskapen.

Angående storleken af denna minimiandel ha vi med ledning af landtbruksstyrelsens berättelse för år 1902 öfver hushållningssällskapens inkomster och utgifter ansett lämpligt, att den bestämmes till 25,000 kronor, till hvilket belopp i afrundadt tal de minsta hushållningssällskapens utgifter för nyssnämnda ändamål med afdrag af statsbidragen uppgå för närvarande.

Som hushållningssällskapens antal är 26, skulle för dessa bestämda andelar åtgå kronor 650,000. Om man antar, att hushållningssällskapens andel i brännvinsmedlen skulle komma att uppgå till det belopp, som är enligt kungl. förslaget såsom maximum bestämdt eller kronor 1,500,000, skulle till fördelning återstå kronor 850,000.

Vid öfvervägandet af hvilken fördelningsgrund härför skulle vara den bästa ha vi ansett, att den med billighet och rättvisa mest öfverensstämmande och på samma gång den bekvämaste beräkningsgrunden vore folkmängden inom hushållningssällskapens områden, med frånräknande af de inom området belägna städernas folkmängd.

Att städernas folkmängd skall öfva inflytande på huru stor andel af brännvinsmedlen skall tillfalla de olika hushållningssällskapen anse vi vara oriktigt, dels därför att städerna därförutan erhålla så stor del af brännvinsmedlen och dels emedan hushållningssällskapens utgifter icke i nämnvärd grad påverkas af, huruvida en eller flera städer äro belägna inom deras område eller icke.

Det senare påståendet torde bevisas af att enligt landtbruksstyrelsens ofvannämnda berättelse hushållningssällskapens utgifter utgå för följande ändamål:

utgifter för jordbruket och landtbruket i allmänhet, för hästafveln, för nötboskapsafvel och mejerihandtering, för annan husdjursskötsel, för veterinärväsendet, för trädgårdsskötsel, för skogshushållning och jaktvård, för fiskerinäringen, för husslöjden, för belöningar för olika ändamål, för möten och utställningar, för förvaltningskostnader, för öfriga utgifter. De utgiftstitlar, hvarpå befintligheten af städer möjligen skulle kunna utöfva något inflytande, skulle vara veterinärväsendet, husslöjden och fisket. Härvid är emellertid att märka, dels att hushållningssällskapens utgifter härför uppgå inalles endast till kronor 341,347, dels att icke alla hushållningssällskap lämna bidrag till veterinärväsendet och fisket och dels att landstingen till ofvannämnda utgiftssumma bidraga med tillsammans kronor 126,689.

Dessutom kan framhållas, att städerna inom ett hushållningssällskaps område i hög grad äro ägnade att bereda landtbruket förmåner genom de afsättningsmöjligheter, som därigenom äro för handen.

Till stöd för vår framställning åberopa vi vidare Gottlands läns hushållningssällskaps och Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Gottlands län i kungl. propositionen omnämnda yttranden, hvilka såsom bilaga avslutas.

Dessutom vidfogas en jämförande tabell öfver hushållningssällskapens andelar i brännvinsförsäljningsmedlen, dels efter nuvarande bestämmelser, dels enligt Kungl. Maj:ts förslag och dels enligt vårt förslag, hvaraf med tydlighet torde framgå, att enligt det sistnämnda åstadkommes en jämnare och rättvisare fördelning af dessa medel.

På grund af hvad vi anfört, få vi vördsamt anhålla,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts förslag hvad angår § 25 i den af Kungl. Maj:t föreslagna förordningen angående försäljning af brännvin, måtte besluta, att nämnda § skall hafva följande ändrade lydelse:

§ 25.

De afgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt § 21 skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

för stad, som ej deltagar i landsting:

sju tiondedelar, dock ej mer än hvad i den vid denna förordning fogade bilaga angifves såsom högsta andel för hvarje stad, tillfalla staden;
återstoden insättes i statskontoret;

för stad, som deltagar i landsting:

fem tiondedelar, dock ej mer än hvad i nämnda bilaga angifves såsom högsta andel för hvarje stad, tillfalla staden;
återstoden insättes i statskontoret;

för landsbygdskommunerna:

hela beloppet insättes i statskontoret.

Af de andelar, hvilka sålunda ingå till statskontoret, skall statskontoret utdela:

till landstingen:

fyra tiondedelar och

till hushållningssällskapen:

tre tiondedelar,

dock att dessa andelar sammanlagdt må utgöra, landstingens högst två millioner kronor och hushållningssällskapens högst en million fem hundra tusen kronor.

Vid fördelningen mellan hushållningssällskapen skall hvarje hushållningssällskap först erhålla ett belopp af 25,000 kronor. Till grund för fördelningen af hvad därutöfver återstår af hushållningssällskapen tillkommande andel skall läggas deras områdens folkmängd på landsbygden.

Till grund för fördelningen mellan landstingen skall läggas landstingsområdenas folkmängd med iakttagande att folkmängden för hvarje landstingsområde, inom hvilket ligger stad, som ej deltagar i landsting, minskas med samma stads folkmängd.

Återstående medel fördelas af statskontoret efter folkmängden mellan landsbygdskommunerna och de städer, där rättighet enligt § 11 icke blifvit upplåten.

Stockholm den 22 mars 1905.

Nils Broander.

I motionens syfte instämma:

*K. H. Gez. von Schéele**K. J. Larsson**Hugo Hammarskjöld**Gustaf B. Hellman**A. Reuterskiöld**L. P. Mallmin**Carl Robert Höök**Gust. Odqvist**Gösta Tamm*

<i>Knut Almqvist</i>	<i>Gust. Österberg</i>	<i>Magnus Andersson</i>
<i>J. P. Persson</i>	<i>Karl Ludv. Johansson</i>	<i>Anders Olsson</i>
<i>J. Bengtsson</i>	<i>Paul Hellström</i>	<i>Tyllered</i> <i>A. C. Gunnarsson</i>
<i>J. Bromée</i>	<i>Per Svensson</i>	<i>G. Kronlund</i>
<i>J. E. Granlund</i>	<i>Johan Olofsson</i>	<i>Karl Karlsson</i>
<i>S. J. Enander</i>	<i>N. Boström</i>	<i>Ad. Wiklund</i>
<i>J. Andersson</i> Baggböle	<i>P. Zimdahl</i>	<i>A. F. Burman</i>
	<i>Albin Ahlstrand</i>	

Bilaga 1.

Afskrift.

Till Konungens befallningshafvande i Gottlands län.

Då det kommit till Gottlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskotts kännedom, att inom kungl. finansdepartementet utarbetats förslag till ny förordning angående försäljning af brännvin, innefattande bland annat ändrade bestämmelser rörande brännvinsförsäljningsmedlens fördelning, och att öfver detta förslag inforrats Konungens befallningshafvandes utlåtande, tillåter sig förvaltningsutskottet, efter tagen del af förslaget, härmed göra följande framställning.

Uti den af Riksdagen den 12 maj 1902 till Kungl. Maj:t aflåtna skrifvelse, som synes närmast hafva föranlett utarbetandet af det föreliggande förslaget, anhöll Riksdagen, bland annat, att Kungl. Maj:t täcktes låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser, hvarigenom, därest brännvinsbeskattningen fortfarande såsom hittills ansåges böra uppdelas i tillverkningskatt och försäljningsafgift, en med billighet och rättvisa öfverensstämmande fördelning af försäljningsavgifterna skulle kunna åvägabringas.

Enligt § 25 i det föreliggande förslaget till förordning skulle de för rättigheterna till detaljhandel med brännvin inflytande avgifterna äfvensom den nettovinst, som bolag har att afstå, så fördelas, att *för stad, som ej deltagar i landsting*, sju tiondedelar, dock med begränsning till visst maximibelopp, tillfalla staden och återstoden insättes i statskontoret, *för stad, som deltagar i landsting*, fem tiondedelar, äfvenledes med begränsning till visst maximibelopp, tillfalla staden och återstoden insättes i statskontoret, samt *för landskommunerna* hela avgiften insättes i statskontoret. Af de andelar, hvilka sålunda inginge till statskontoret, skulle statskontoret utdela *till landstingen* fyra tiondedelar och *till hushållningssällskapen* tre tiondedelar; dock att dessas andelar sammanlagdt finge utgöra, lands-

tingens högst två millioner kronor och hushållningssällskapens högst en million femhundrausen kronor. Till grund för fördelningen mellan hushållningssällskapen skulle, likasom för närvarande, läggas deras områdens folkmängd.

Det är denna sistnämnda bestämmelse om grunden för fördelningen mellan hushållningssällskapen af den dem tillkommande andel, som förvaltningsutskottet anser böra bringas under närmare skärskådande.

Den kan, enligt förvaltningsutskottets förmenande, icke anses vara den med billighet och rättvisa mest öfverensstämmande. Förvaltningsutskottet utgår vid detta sitt omdöme från den förutsättningen, att hushållningssällskapens inkomster, såvidt de härröra från medel, som dem tilldelas genom statens försorg, böra vara afpassade efter de utgifter, som äro för de särskilda hushållningssällskapen oundgängliga för att de skola kunna fylla sin uppgift att främja jordbruket och därmed samband ägande näringar. Dessa inkomster, som hufvudsakligast utgöras af andel i brännvinsmedlen, ha hittills fördelats på ett synnerligen ojämnt och därigenom olämpligt sätt, hvarigenom en del hushållningssällskap satts i tillfälle att på ett verkligt storartadt sätt fylla sina uppgifter och därjämte samla betydande kapitaltillgångar, under det att andra hushållningssällskap endast i obetydlig grad kunnat främja sina ändamål och städse, då det gäller att upptaga nya verksamhetsgrenar, nödgas att taga en hämmande hänsyn till sin svaga ekonomiska ställning. Denna olägenhet skulle visserligen komma att i någon mån minskas genom det föreliggande förslaget, men skulle dock enligt detsamma hufvudsakligen kvarstå.

Af kungl. landtbruksstyrelsens årsberättelser framgår, att hushållningssällskapens utgifter till ojämförligt största delen utgå för jordbrukets befrämjande. Enligt berättelsen för år 1902 hafva utgifterna för jordbrukets befrämjande — jordbruket med binäringar — uppgått till kronor 1,469,086: 97, under det att utgifterna för öfriga ändamål — förvaltningskostnaderna och öfriga utgifter, som hufvudsakligen afse nybyggnader och afsättning till fonder, ej medräknade — belöpa sig endast till kronor 417,884: 23.

Då nu hushållningssällskapens hufvudändamål är jordbrukets befrämjande och sällskapens hufvudsakligaste inkomstkälla är brännvinsmedlen, torde med skäl kunna ifrågasättas, om det är med billighet och rättvisa öfverensstämmande att fördela dessa medel mellan de olika sällskapen uteslutande efter folkmängden inom sällskapens områden. Härigenom erhålla de sällskap, inom hvilkas områden större städer äro belägna, en

mycket stor del af brännvinsmedlen, under det att de andra få jämförelsevis obetydligt. Da nu städerna å ena sidan i mycket ringa mån utöfva inflytande på hushållningssällskapens utgifter, men å andra sidan i hög grad underlätta sällskapens arbete för jordbrukets främjande genom de afsättningsmöjligheter, som genom dem beredas jordbruket, synes det icke vara lämpligt, att städernas invånareantal tages i betraktande vid bestämmande af brännvinsmedlens fördelning mellan hushållningssällskapen.

Oafsedt detta särskilda förhållande vill det emellertid synas förvaltningsutskottet, som om en i många afseenden lämpligare fördelningsgrund än den nu gällande och jämväl i det föreliggande förslaget upptagna vore den areal af odlad jord, som finnes inom hvarje hushållningssällskaps område, då ju storleken af de för hushållningssällskapens hufvudändamål, jordbrukets befrämjande, erforderliga utgifter därmed har det innerligaste sammanhang.

Sammanställer man resultatet af en fördelning enligt sist antydda grund med resultatet af fördelningen efter nu gällande grund, framträda rätt egendomliga förhållanden. Enligt den tablå öfver brännvinsmedlens fördelning, som finnes bifogad det inom kungl. finansdepartementet uppgjorda förslaget till ny brännvinsförsäljningsförfordning, har för försäljningsåret 1902—1903 Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap erhållit kr. 154,077: 73, och skulle samma hushållningssällskap, om förslaget då varit tillämpadt, erhållit kr. 105,462: 82. Göteborgs och Bohus läns areal af odlad jord utgör 100,296 hektar. Hushållningssällskapet i Hallands län, hvars areal af odlad jord utgör 135,172 hektar, erhöi för nyssnämnda försäljningsår endast kr. 51,442: 17 och skulle, med tillämpning af förslaget hafva erhållit kr. 43,274: 96. Gottlands län, med 66,852 hektar odlad jord, erhöi för sitt hushållningssällskap kr. 13,721: 96 och skulle enligt förslaget bekommit kr. 16,310: 77, under det att Blekinge län med 64,378 hektar odlad jord, för sitt hushållningssällskap erhöi kr. 51,154: 49 och enligt förslaget skulle fått kr. 45,241: 58.

Under sådana förhållanden ligger det i öppen dag, att hushållningssällskapen i Göteborgs och Bohus samt i Blekinge län skola kunna främja jordbruket inom sina respektive områden i ojämförligt högre grad, icke blott absolut utan ock relativt, än hushållningssällskapen i Hallands och Gottlands län inom sina områden; och liknande missförhållanden kunna påvisas på många andra håll.

Detta har också haft till följd det af förvaltningsutskottet redan antydda förhållandet, att de mindre lyckligt lottade hushållningssällskapen

icke kunnat ens på ett nödtorftigt sätt fylla sina uppgifter utan hjälp från vederbörande landsting, under det att andra hushållningssällskap äro i tillfälle att på ett storartadt sätt verka för jordbrukets framåtskridande i alla riktningar, ja äfven att anslå medel, och detta med betydande belopp, till ändamål, som strängt taget ej behöfva falla inom hushållningssällskapens verksamhetsområde, samt att därförutom afsätta medel till diverse fonder. Exempelvis må anföras, att Gottlands läns landsting, — för hvars behof uttaxeras den högsta landstingsskatt, som förekommer inom hela riket — funnit sig nödsakad att årligen ställa till hushållningssällskapets förfogande för fyllande af dettas uppgifter ungefär samma belopp, som sällskapet åtnjuter af brännvinsmedel, under det att andra läns landsting anslå endast mindre bråkdelar af hvad de respektive sällskapen erhålla af brännvinsmedlen.

Mot brännvinsmedlens fördelning mellan hushållningssällskapens efter arealen odlad jord skulle kunna invändas, att en del hushållningssällskap med en jämförelsevis ringa areal odlad jord inom sitt område och hvilkas verksamhet i vidsträcktare mån behöfver omfatta andra uppgifter än jordbrukets befrämjande, därigenom skulla blifva lidande. Anmärkningen kan icke fränkännas allt fog, men liknande anmärkningar torde kunna göras mot hvarje fördelningsgrund. Dess betydelse torde emellertid kunna föringras genom beviljande af statsanslag för dessa särskilda ändamål till högre belopp än som tilldelas de andra hushållningssällskapen, hvarvid statsanslagets storlek kunde sättas uteslutande efter det verkliga behovet och ej efter beloppet af det bidrag, som lämnas från orten.

Då det emellertid gäller att finna den fördelningsgrund, som, då alla på frågan inverkan de förhållanden tagas i betraktande, kan anseas för den med rättvisa och billighet *mest* öfverensstämmande, kan utskottet ej finna annat än att den fördelningsgrunden är den riktigaste, som bäst tillgodoser jordbrukets likformiga utveckling inom de särskilda länen.

Hvilken fördelningsgrund än väljes, synes det emellertid lämpligt, att innan en fördelning efter den antagna grunden verkställes, först ett bestämdt, för alla hushållningssällskapen lika belopp tilldelas hvarje sällskap. För hvarje hushållningssällskap förekomma nämligen vissa utgifter, hvilka måste anses oundgängliga och hvilka för de flesta hushållningssällskap icke kunna bestridas med ledamotsavgifter och ränta å behållna medel. Dit höra i främsta rummet förvaltningskostnader, vidare sådana anslag, hvilkas anvisande från orten utgör villkor för erhållande af statsbidrag, och därjämte bidrag till åtskilliga andra för samtliga hushåll-

ningssällskap gemensamma ändamål. Om ett sådant för samtliga hushållningssällskap lika belopp af brännvinsmedlen bestämdes exempelvis till 25,000 kronor, så skulle säkerligen alla utgifter af nyssnämnda slag kunna därmed betäckas, hvarefter hvarje hushållningssällskap skulle kunna med hvad därutöfver kunde komma att tillfalla det tillgodose jordbrukets och därmed samband ägande näringars behof inom sitt område efter ortens förhållanden och de för ändamålet tillgängliga medel.

Om den af förvaltningsutskottet här ofvan sasom den mest rättvisa angifna grunden för fördelning af det belopp, som, efter det hvarje hushållningssällskap bekommit sin för alla lika andel af brännvinsmedlen, skulle återstå att mellan hushållningssällskapen fördela, eller arealen af odlad jord inom sällskapets område emellertid icke skulle kunna godkännas, utan den hittills använda fördelningsgrunden, områdets folkmängd, komma att bibehållas, så synes, af skäl som i det föregående angifves, städernas folkmängd icke böra tagas i beräkning.

Förvaltningsutskottet har därvid icke förbisett, att den utjämning af ifrågavarande medels fördelning på de särskilda hushållningssällskapen, som på antydt sätt skulle vinnas, måste medföra en minskning af vissa sällskaps andel i nämnda medel. En sådan minskning skulle för öfrigt också inträda enligt det inom kungl. finansdepartementet uppgjorda förslaget. Om det också ej kan anses ligga någon orättvisa däruti, att de hushållningssällskap, som hitintills fått uppbära största delen af brännvinsmedlen och därigenom ej endast kunnat främja jordbruket på ett sätt, som ej varit möjligt för de i detta afseende sämre lottade sällskapen, utan ock kunnat samla betydliga kapitaltillgångar, finge hädanefter vidkännas en minskning i sina inkomster, vore det dock uppenbarligen önskvärdt, om detta förhållande kunde göras i någon mån mindre kännbart för de hushållningssällskap, som däraf skulle beröras. Sådant skulle ju kunna ske därigenom, att hushållningssällskapen tilldelades något större andel af brännvinsmedlen än hvad i det föreliggande förslaget angifvits. Med hänsyn till de många nya uppgifter, som alltmera komma att bli föremål för hushållningssällskapens verksamhet, — bland hvilka må särskildt nämnas främjandet af föreningsverksamheten och den nya egnahems-lånerörelsen, som, utom hushållningssällskapens förmedling, behöfver af sällskapen jämväl på annat sätt stödjas, om ändamålet därmed skulle nås — torde en sådan ökning till hushållningssällskapens förmån äfven i öfrigt kunna anses motiverad.

Då Konungens befallningshafvande nu har att afgifva underdånigt utlåtande öfver det inom kungl. finansdepartementet uppgjorda förslaget till brännvinsförsäljningsförordning, tillåter sig förvaltningsutskottet anhålla, att Konungens befallningshafvande ville taga det nu anförda i öfvervägande och med anledning däraf göra den underdåniga framställning, hvartill Konungens befallningshafvande kan finna skäl.

Visby den 21 december 1904.

För förvaltningsutskottet

Oskar Warfvinge,

v. ordförande.

G. af Wetterstedt.

Bilaga 2

Afskrift.

Till Konungen.

Jämlikt nådig remiss den 19 nov. 1904 åligger det Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver ett inom Eders Kungl. Maj:ts finansdepartement uppgjort förslag till förordning angående försäljning af brännvin; och får Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande beträffande detta förslag anföra följande.

Härvarande hushållningssällskaps förvaltningsutskott har till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande inkommit med en framställning i fråga om fördelningen mellan hushållningssällskapen af den dem tillkommande andel i brännvinsförsäljningsmedlen, hvilken framställning Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillåter sig att härmed i underdånighet öfverlämna. För egen del kan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke annat än på det lifligaste instämma i hvad förvaltningsutskottet anfört rörande olämpligheten af den för närvarande följda och jämväl i det föreliggande förslaget upptagna fördelningsgrunden. Om, såsom nu är föreslaget, hushållningssällskapens sammanlagda andel i brännvinsförsäljningsmedlen kommer att utgå af de till statskontoret inlevererade medlen, kan också en ändrad fördelning emellan hushållningssällskapen lämpligen genomföras.

Med framhållande af den stora vikten däraf, att samtliga hushållningssällskap sättas i tillfälle att allsidigt fylla sina uppgifter, och med vitsordande af de svårigheter, med hvilka särskildt Gottlands läns hushållningssällskap, i följd af dess ringa andel i hushållningssällskapens hufvudsakligaste inkomst, haft och fortfarande har att kämpa, får Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande därför, under åberopande af hvad förvaltningsutskottet anfört, i underdånighet hemställa om vidtagande af åtgärd därför, att bestämmelserna angående fördelning mellan de särskilda hushållningssällskapen af

deras samfällda andel i brännvinsförsäljningsmedlen måtte ändras därhän, att hvarje hushållningssällskap i riket tilldelas ett visst belopp, exempelvis 25,000 kronor, och att hvad därefter återstår fördelas mellan hushållningssällskapen efter deras områdens folkmängd med frånräknande af folkmängden i de inom området belägna städer.

Underdånigst

A. Wall.

N. Th. D. Westman.

Bilaga 3.

Hushållningssällskapens andelar i brännvinsförsäljningsmedlen.

	I medeltal		Under försäljningsåret 1902—1903					
	under åren		Enligt		Enligt		Enligt	
	1898—99— 1902—03		1895 års förfordning		Kungl. Maj:ts förslag		motionärernas förslag	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1. Stockholms läns.....	42,135	58	45,789	69	55,255	20	59,268	83
2. Uppsala läns.....	40,683	20	38,702	29	38,293	29	45,243	97
3. Södermanlands läns.....	61,984	23	59,559	87	51,598	19	54,472	—
4. Östergötlands läns.....	89,178	06	96,668	66	86,764	83	70,549	08
5. Jönköpings läns.....	46,867	73	46,722	78	62,381	91	61,699	87
6. Kronobergs läns.....	36,344	65	35,274	31	48,458	97	56,512	67
7. Kalmar läns norra}	69,567	91	71,552	16	69,862	08	39,117	34
8. » » södra}							51,759	47
9. Gotlands läns.....	14,367	70	13,721	96	16,310	77	34,333	54
10. Blekinge läns.....	47,023	85	51,154	49	45,241	58	47,958	23
11. Kristianstads läns.....	52,916	39	53,807	68	67,211	22	67,606	46
12. Malmöhus läns.....	144,679	52	151,283	—	127,890	47	83,787	74
13. Hallands läns.....	46,400	57	51,442	17	43,274	96	48,758	45
14. Göteborgs o. Bohus läns	153,412	65	154,077	73	105,462	82	65,725	26
15. Älfsborgs läns norra}	74,466	88	72,722	72	85,762	67	54,001	71
16. » » södra}							47,899	18
17. Skaraborgs läns.....	71,923	96	75,155	98	73,771	70	70,365	25
18. Värmlands läns.....	75,726	17	76,167	81	78,126	15	73,407	98
19. Örebro läns.....	63,811	31	62,889	10	60,518	30	60,257	24
20. Västmanlands läns.....	60,116	38	53,102	52	45,727	79	50,038	03
21. Kopparbergs läns.....	48,661	05	47,627	88	67,759	67	68,526	63
22. Gäfleborgs läns.....	68,440	11	66,608	12	74,388	51	65,984	87
23. Västernorrlands läns....	74,153	25	71,875	61	72,513	87	68,934	38
24. Jämtlands läns.....	26,696	31	26,682	12	34,692	69	47,217	86
25. Västerbottens läns.....	33,984	57	33,596	01	45,340	60	54,760	49
26. Norrbottens läns.....	41,169	28	42,466	55	43,391	76	51,813	47
Summa	1,484,711	31	1,498,651	21	1,500,000	—	1,500,000	—